

Rudolf Rasch

Duizend brieven over muziek van, aan en rond
Constantijn Huygens

1678

Verwijzingen naar deze tekst graag op de volgende manier:
Rudolf Rasch, Duizend brieven over muziek van, aan en rond Constantijn Huygens: 1678
<https://huygens-muziekbrieven.sites.uu.nl/>
Voor opmerkingen, suggesties, aanvullingen en correcties: r.a.rasch@uu.nl
© Rudolf Rasch, Utrecht/Houten, 2018
19 augustus 2019

[SÉBASTIEN CHIÈZE (MADRID)]
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
25 FEBRUARI 1678
7078

Vervolg op Chièzes brief van 30 december 1677 (7067A).

Samenvatting: Chièze meldt Huygens dat zijn *Epithalamium* in Spanje een goede indruk heeft gemaakt. Hij leeft mee met de gebeurtenissen in Huygens' familie, en richt tevens een verzoek van Spaanse natuurkundigen aan Christiaan. Tenslotte bericht Chièze Huygens dat zijn gitaar, indien nog niet gearriveerd, onderweg moet zijn. Hij ziet ervan af Huygens nog meer Italiaanse en Spaanse muziek te sturen.

Chièze schreef opnieuw op 9 september 1678 (7091).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl.: brief (dubbelvel, 15x21cm, abc | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 7078, pp. 398-399: onvolledig (<S'il vous avoit pleu ... *nihil supra*>, <Je dois me souvenir ... rompt le bout>), rest samengevat.

Namen: Geertruid Doublet; Philips Doublet; Johan Joseph van Oostenrijk; Christiaan Huygens; Lodewijk Huygens; Susanna Huygens; Maria; Neptunus.

Plaatsen: Engeland; Frankrijk; Spanje.

Titel: *Epithalamium Guilielmi Henrici Arausii et Mariae Eboracensis* (Huygens 1677; gedicht).

Glossarium: estuy (kist); quitarre (gitaar); tablature (tabulatuur); *viguela* (gitaar).

Transcriptie

Madrid, le 25 Fevrier 1678.

S'il vous avoit pleu, Monsieur, d'apostropher l'Espagne dans vostre Epithalame, comme vous avez fait la France, j'aurois peu le faire voir à Monsieur Don Juan d'Autriche, qui, estant un très-bon connoisseur, auroit encor plus admiré voz beaux vers, que n'ont fait toutes les personnes à qui je les ay fait voir. Ils se sont tous récriez *lauto*, *lepidè nihil supra*. Et surtout ils en ont admiré le caractère, lorsque *por añadidura* je leur ay dégainé vostre '*anus musa.*' J'avoue, Monsieur, que vous estes l'incomparable, et que vous devez éternellement jouyr de la maison destinée à vostre postérité. J'entre si fort dans le ressentiment du role que l'on fait à mon cher drossart, que vous avez bien raison de dire que si j'estois sur le lieux, la patienc[e] m'eschaperoit, et que je m'escrirois contre qui que ce peut estre *o caelum, o terra, o Maria Neptuni*. Je suis pourtant ravy d'apprendre que la chican de envieux est à bout, et qu'il a cependant la consolation *trium liberorum*. Je vaudrois bien que Madame de Zellemloulut imiter la *Señora Drossardina*, et que Madame de Moggersiil | b | ne s'arrestat pas en si beau chemin. J'admire autant la sage patience de Madame de Saint Annelant, que je vénère sa personne, mais je ne sçay que dire *del Señor Don Felipe*, qui va peu à peu contractant la taciturnité *de sus cuñados*. Je ne dis rien *del Señor Don Cristiano*. Il en a le privilège depuis longtems, et si la paix vous en doit priver, je consens que la guèrre dure encor quelque tems. Aussy ne pouvons-nous que par elle repayer noz pertes, si l'Angleterre veut en tirer raison.

Je dois me souvenir en cet endroit de la commission que m'ont donné depuis longtems, des pitoyables physiciens de ce pays, et vous supplier très-humblement de me dire comme se forment ces larmes de verre, qui l'esclatent quand on en rompt le bout; l'importunité dont je suis persécuté la-dessus est la peine de la vanité que je me suis donnée d'estre au nombre des cliens *del celiberrissimo prelibato Don Cristiano*.

La *viguela* ou quitarre doit estre en chemin, si elle n'est déjà arrivée pardelà. On a oublié icy la clef de son estuy, et de vous l'envoyer, cella | c | n'en vaudroit pas la peine et fairoit perdre mon paquet. Je ne m'opiniastreray plus à vous envoyer, monsieur, ce fatras de tablature Italiennes et Espaignolle. Tenez-vous à voz productions, qui valent mieux que tout. Je suis avec un respect et un attachement inviolable à vous et aux vostres. Mille embrassements, s'il vous plait à ces aymable, docile, spirituel et impleurable Poupon.

Vertaling

Madrid, 25 februari 1678.

Als u, mijnheer, in uw ¹*Epithalamium* net zo had willen uitvaren tegen Spanje als tegen Frankrijk, zou ik het aan Johan Joseph van Oostenrijk hebben kunnen laten zien, die, aangezien hij een zeer goed kenner is, uw fraaie verzen nog meer zou hebben bewonderd, dan al diegenen hier doen, aan wie ik ze heb getoond. Allen riepen 'prachtig' en 'dat er niets geestigers was.' En bovenal bewonderden zij het karakter ervan toen ik hen 'als toegift' uw ² 'oude muze' liet zien. Ik geef toe, mijnheer, dat u uw gelijke niet heeft, en dat u tot in de eeuwigheid moet kunnen genieten van het huis dat voor uw nageslacht is bestemd. Ik kan mij zo kwaad om maken om wat men mijn geliefde ³drost aandoet, dat u geheel gelijk heeft wanneer u zegt dat ik, indien ik ter plaatse geweest zou zijn, mijn geduld zou hebben verloren en een correspondentie zou beginnen tegen wat dan ook, 'de hemel of de aarde, of de zeeën van Neptunus.' Ik ben echter erg blij te vernemen dat aan het gewroet van de afgunstigen een einde is gekomen, en dat hij bovendien de troost heeft 'van drie kinderen.' Ik zou graag zien dat de ⁴vrouwe van Zeelhem de ⁵ 'lechtgenote van de drost' zou navolgen, en dat de ⁶vrouwe van Moggershill op deze goede weg zou doorgaan. Ik bewonder het verstandig geduld van de ⁷vrouwe van Sint-Annaland evenzeer als dat ik haar persoon vereer, maar ik weet niet wat ik 'van de heer Philips' [Doublet] moet zeggen, die langzamerhand wordt aangestoken door de zwijgzaamheid 'van zijn zwagers.' Ik zeg niets 'over de heer Christiaan' [Huygens]. Dienaangaande heeft hij al lange tijd een voorrecht, en wanneer de vrede u daarvan zou beroven, dan stem ik ermee in dat de oorlog nog een tijdje voortduurt. Wij kunnen dan ook slechts daardoor onze verliezen terugbetalen, als Engeland genoegdoening ervan zal doen.

Ik moet op deze plaats denken aan de opdracht die de beklagenswaardige natuurkundigen van dit land mij lange tijd geleden gegeven hebben, en wil u nederig verzoeken mij mede te delen *hoe die glazen bolletjes [glastranen] ontstaan die uiteenspatten wanneer men het uiteinde eraf breekt*; de hinderlijkheid waarmee ik daarover word achtervolgd is de straf voor de ijdelheid die ik mij heb veroorloofd door mij onder de cliëntèle te bevinden 'van de zeer beroemde gekoesterde heer Christiaan' [Huygens].

De vihuela of gitaar moet onderweg zijn als zij daar nog niet gearriveerd is. Men heeft hier vergeten de sleutel van de koffer [mee te sturen], en deze naar u zenden, dat zou de moeite niet waard zijn en zou mijn pakket verloren doen gaan. Ik denk dat ik u, mijnheer, maar geen prullaria zoals Italiaanse en Spaanse tabulaturen meer zal sturen. Houdt u zich maar bij uw eigen composities, die dat meer dan alles waard zijn. Ik ben u en de uwen toegewijd met respect en een niet te schokken toewijding. Duizend kusjes voor de lieve, gehoorzame, geestige en nimmer huilende ⁸Poupon.

1. 'Epithalamium Guilielmi Henrici Arausii et Mariae Eboracensis,' 10 november 1677 (Gedichten 8, p. 168).
2. Toespeling op de regel 'Excusentur anus Musa, Poëta senex' (De oude muze en de bejaarde dichter mogen zich excuseren), de vierde en laatste regel van het puntdicht PARCE MALO DENTI (26 november 1677; Gedichten 8, p. 174).
3. Lodewijk Huygens.
4. Susanna Rijckaert.
5. Jacoba Teding van Berckhout.
6. Susanna Huygens.
7. Geertruida Huygens.
8. Constantijn [IV] Huygens.

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN GODEFROI D'ESTRADES []
9 APRIL 1678
7080A

Samenvatting: Huygens beveelt bij D'Estrades juffrouw Baron aan. Hij roemt onder meer haar fraaie klavecimbelspel.

Datering: Niet verzonden. Huygens schreef op 19 april 1678 op verzoek van mejuffrouw Baron een nieuwe versie (7081).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, p. 856: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgave: Jonckbloet 1882, nr. LXXXV, p. 75: onvolledig (<J'ose prendre ... devenue si fameuse>, <Je ne sçay ...captiver mon amitié>).

Namen: Mlle Baron.

Plaatsen: Utrecht.

Glossarium: clavecin (klavecimbel); musique (muziek).

Transcriptie

À Monsieur le Maréchal d'Estrades.

9 Avril 1678.

Monsieur,

J'ose prendre la liberté de vous importuner de ce mot, à l'instance prière de la demoiselle Baron, qui s'imagine que ma récommandation luy peut estre non inutile envers vostre bonté, dont la longue persévérance au regard de moy et des miens est devenue si fameuse, que je ne m'en defendois. J'auroy fort souvent à vous rompre la teste mal à propos. Je ne sçay, Monsieur, s'il vous reste quelqu'ancienne connoissance de la bonne Baron ou point, et pour estre esloigné de douze lieues de sa demeure, qui est à Utrecht, [je] n'ay pas eu moyen de m'en informer d'elle mesme sans perte d'autant de temps. De mon costé j'ay sujet de dire, qu'à raison de sa vertu et honeste conversation, elle nous est de tout temps en beaucoup d'estime, et que la miene luy est particulièrement acquise pour son beau sçavoir sur le clavecin. Car vous sçavez, Monsieur, qu'aucune personne entendue en matière de musique ne sçauroit manquer de captiver mon amitié. S'il vous plaist qu'aussi en ceste considération celle-cy puisse un peu jouir des effets de la vostre ès choses de son interest, dont elle aura l'honn[eur] de vous entretenir, je me chargeray volontiers pour elle toute l'obligation qu'elle vous en aura, et d'autant plus fort (s'il y a du plus à ce qui est plein jusqu'au comble) m'en reconnoistray,

[etc.]

Vertaling

Aan mijnheer de maarschalk D'Estrades.

9 april 1678.

Mijnheer,

Ik waag het zo vrij te zijn u met dit briefje lastig te vallen, daartoe verzocht door mejuffrouw Baron, die meent dat mijn aanbeveling haar van enig nut kan zijn, gezien uw goedgunstigheid, waarvan het lange voortduren jegens mij en de mijnen zo bekend is, dat ik dat niet wil tegenspreken. Ik heb u vaak ongepast lastig moeten vallen. Ik weet niet, mijnheer, of u nog van vroeger wat weet van mevrouw Baron of niet, en aangezien ik

¹twalf mijl van haar verblijfplaats, Utrecht, woon, heb ik geen gelegenheid gehad daarover bij haar informatie in te winnen zonder evenredig tijdverlies. Ik meen nu te kunnen zeggen, dat zij op grond van haar deugdzaamheid en haar beschaafde conversatie bij ons altijd grote achting heeft genoten, en dat mijn achting voor haar speciaal voortkomt uit haar fraaie spel op het klavecimbel. Want u weet, mijnheer, dat eenieder die bedreven is op het gebied van de muziek erin kan slagen mijn vriendschap te verwerven. Als het u bevalt dat in het licht hiervan zij een beetje zou kunnen profiteren van de gevolgen van uw vriendschap, in zaken die voor haar van belang zijn, waarover zij de eer zal hebben zich met u te onderhouden, dan zal ik gaarne voor haar iedere verplichting op mij nemen, die zij u hiervoor verschuldigd zal zijn, en nu nog des te meer (als dat eigenlijk mogelijk is omdat deze al het toppunt heeft bereikt) zal ik mij erkentelijk betonen,

[enz.]

1. Afankelijk van de lengte die men voor de mijl kiest, ongeveer 60 of 70 km

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN GODEFROY D'ESTRADES [NIJMEGEN]
19 APRIL 1678
7081

Op verzoek van mejuffrouw Baron aangepaste versie van **7080A**. Aangezien deze gewijzigde versie direct onder het door Baron afgewezen concept van 9 april stond, nam Huygens niet de moeite om de tekst van de gehele brief opnieuw uit te schrijven. Daarom is er in dit geval waarschijnlijk een relatief grote discrepantie tussen de verstuurde brief en de ontwerpversie.

Samenvatting: Huygens beveelt mejuffrouw Baron aan bij D'Estrades.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, p. 856: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 7081, p. 399: samenvatting.

Namen: Mlle Baron.

Transcriptie

Mutata rogatu Baronæ.

19 Aprilis 1678.

Monsieur,

La demoiselle Baron n'a eu guère de peine à me persuader que mes recommandations pourroyent luy estre un peu utiles envers vostre bonté, dont la longue persévérance au regard de moy et des miens est devenue si fameuse, que si je ne m'en défendois, j'auroy souvent à vous charger de mes importunités. J'ay sujet de vous dire, Monsieur, que ceste bonne fille à raison de sa vertu et honeste conversation, est de tout temps en beaucoup d'estime parmi nous, et que la miene ¹etc. S'il vous plaist, Monsieur, ²qu'aussi ...

Vertaling

↳Veranderd op verzoek van mejuffrouw Baron.↳

19 april 1678.

Mijnheer,

Mejuffrouw Baron heeft er weinig moeite mee gehad mij te overtuigen dat mijn aanbevelingen voor haar enigszins van nut zouden kunnen zijn, gezien uw goedgunstigheid, waarvan het lange voortduren jegens mij en de mijnen zo bekend is, dat ik, als ik mij niet zou inhouden, u vaak zal moeten lastigvallen met mijn onbeschaamdheden. Ik heb reden om te zeggen, mijnheer, dat deze goede jongedame op grond van haar deugdzaamheid en haar beschaafde conversatie bij ons altijd grote achting heeft genoten, en bij mij ³enz. Wanneer u dit bevalt⁴ ...

1. Hier bedoelt Huygens waarschijnlijk de passage uit **7080A**: <luy est particulièrement ... captiver mon amitié.>.

2. Hier volgde in de brief waarschijnlijk de passage uit **7080A**: <en ceste considération ... m'en reconnoistray.>.

3. Hier volgde in de brief waarschijnlijk de volgende passage uit **7080A**: <achting voor haar ... slagen mijn vriendschap te verwerven.>

4. Hier volgde in de brief waarschijnlijk de volgende passage uit **7080A**: <zodat dit een goede ... ik mij erkentelijk betonen,>.

[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)
AAN HENRI DE BERINGHEN [PARIJS]
17 JUNI 1678
7085

Antwoord op een brief van Beringhen van 6 juni 1678 (verloren).

Samenvatting: Huygens schrijft over bepaalde problemen bij de vredesonderhandelingen en haalt daarbij een Franse psalm aan.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 861-862: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: OC 8, nr. 2127, pp. 78-79: volledig, met datum 13 juni 1678.

— Worp 6, nr. 7085, p. 401: volledig.

Naam: Christiaan Huygens.

Plaatsen: Frankrijk; Münster; Pyreneën.

Glossarium: pseume (psalm).

Transcriptie

À Monsieur de Beringhen.

17 Juin 1678.

Je respons, Monsieur, à celle qu'il vous a pleu m'escire du 6e de ce mois, qu'il n'est traicté, ni de Munster, ni des Pyrenées, où nous ayons eu soin de nous faire comprendre, que je sache, et ne le ferons pas encor, s'il plaist à Dieu, en celuy qu'on va conclurre. Il faudroit que quelque dissension eust passé devant, et en avons-nous jamais eu aucune, qu'à qui ayeroit mieux son ami? C'est là en effet une noise, mais dont je ne souffriray que de ma vie personne se mesle de nous tirer, et vous me permettrez bien de vous croire dans la mesme intention. Pour le publiq, comme j'ay assez vescu, pour avoir appris à ne m'ingérer en chose où mon devoir ne m'appelle point, j'ay veu faire et laissé faire, et me suis possédé en silence et patience, croyant qu'une fois la fin arriveroit. C'est ce que m'a appris un de vos plus sages Papes à mon avis, et qui a vescu de nostre temps. Il voyoit deux hommes se gourmer devant sa fenestre, et sur ce qu'on demanda, s'il ne vouloit pas les envoyer separer, 'Point, point,' dit-il; 'laissez les faire; quand ils seront las, ils se separeront eux mesmes.' Dans la version hérétique de nos Pseumes il y a une conclusion importante de cest article, que je veux vous alléguer:

¹Mais quoy? Je veux escouter que dira
Le Seigneur Dieu; car à ceux-là qui sont
Doux et bénins, de Paix il parlera,
Et eux aussi plus sages deviendront.

C'est ce que je souhaite de grand cœur à tout ce monde acharné, et voudrois le pouvoir faire sans regarder en arrière, avec ce terrible regret qui me travaille de tant de sang Chrestien espandu au gré de ceux, qui en voudroyent veoir le nom esteint à jamais. Il faut qu'à force je m'empesche d'entrer en ceste matière, mais dans peu je vous enverray | 862 | un ambassadeur qui aura l'honneur de vous en dire d'avantage, s'il ne vous ennuye d'en plus ouïr parler, comme à moy. C'est mon Archimède, qui va rapporter en France une santé que pour sa complexion tousjours foiblette l'air natal a assez bien restablie. Dès à cest' heure, Monsieur, je commence à vous le recommander, comme le fort cher et, peut-estre, assez digne enfans de

votre très-humble et très-obéissant serviteur
[etc.]

1. Psalm 85, vers 3, volgens de berijming van Clément Marot en Théodore de Bèze.

Vertaling

Aan mijnheer van Beringhen.

17 juni 1678.

Ik antwoord, mijnheer, op hetgeen u mij hebt geschreven op de 6de van deze maand, dat niet behandeld is, noch bij het sluiten van de Vrede van Munster, noch van die van de Pyreneeën, waar we ervoor hebben gezorgd om begrip voor ons te krijgen, voor zover ik weet, en wij zullen dat niet nog eens doen, zo God wil, bij het sluiten van de komende ²vrede. Er moet enige onenigheid aan vooraf zijn gegaan, en hebben wij die nooit gehad, behalve over wie het meest van zijn vriend hield? Het is me daar werkelijk een geruzie, maar ik zou nooit van mijn leven toestaan dat iemand ons daarin zou betrekken, en u zult mij wel veroorloven te denken dat u dezelfde mening bent toegedaan. Voor het oog van de wereld, want ik heb lang genoeg geleefd om te hebben geleerd mij niet te mengen in zaken waarbij mijn plicht mij niet roept, heb ik alles op zijn beloop gelaten en heb gezwegen en mijn geduld bewaard in het vaste geloof dat er wel eens een einde aan zou komen. Dat is wat één van de naar mijn mening wijste pausen die tot heden hebben geleefd, mij heeft geleerd. Hij zag namelijk twee mannen met elkaar vechten voor het venster, en toen men hem dat vroeg, wilde hij ze niet uit elkaar laten halen. “Geen sprake van,” zei hij, “laat ze maar hun gang gaan. Als ze er genoeg van hebben gaan ze vanzelf uit elkaar.” In de ketterse versie van onze psalmen is een belangrijke gevolgtrekking ten aanzien van dit punt, die ik voor u wel wil aanvoeren:

³Maar wat? Ik wil horen wat zal zeggen
De Here God; want tegen hen die zijn
Zachtmoedig en goedaardig, zal hij van vrede spreken,
En zij zullen ook wijzer worden.

Dit wens ik van ganser harte toe aan al die verbeterde liederen, en ik zou dat willen doen zonder achterom te kijken, met de verschrikkelijke spijt, die mij niet met rust laat, over zoveel Christenbloed dat heeft gevloeid naar de willekeur van hen die er die naam voor altijd zouden willen zien weggevaagd. Ik moet mij beslist ervan weerhouden mij met deze zaak te bemoeien, maar binnenkort zal ik u een ⁴afgezant sturen die u er meer van zal vertellen, als het u niet verveelt er meer over te horen, zoals bij mij wel het geval is. Dit betreft mijn ⁵Archimedes, die naar Frankrijk zijn gezondheid zal meebrengen, nu door de lucht van zijn geboorteland zijn altijd wat zwakke gesteld vrij goed is aangesterkt. Vanaf dit ogenblik, mijnheer, begin ik met hem bij u aan te bevelen, als het zeer geliefde en misschien waardige kind van

uw nederige en gehoorzame dienaar
[enz.]

2. De Vrede van Nijmegen, getekend op 10-11 augustus 1678.
3. Psalm 85, vers 3 van het Geneefse psalter.
4. Christiaan Huygens.
5. Christiaan Huygens.

[SÉBASTIEN CHIÈZE (MADRID)]
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
9 SEPTEMBER 1678
7091

Vervolg op Chièzes brief van 25 februari 1678 (7078).

Samenvatting: Chièze vraagt Huygens dringend eens te schrijven wat hij van opgestuurde gitaar vindt.

Chièze stuurde een brief aan Constantijn jr. van 10 september 1678 mee (Worp 6, nr. 7093, p. 405). De onderhavige brief is door Huygens ontvangen op 1 oktober 1678 en beantwoord op 8 december 1678 (verloren).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl.: brief (dubbelvel, 15x21cm, ac | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 7091, p. 404: onvolledig (<On est plus ... jamais se taire>), rest samengevat.

Naam: Karel II (koning van Spanje).

Plaats: Bilbao.

Titels: *Epithalamium Guilielmi Henrici Arausii et Mariae Eboracensis Regiorum Principum* (Huygens 1677; gedicht).

Glossarium: barbiton (barbitos); guittarre (gitaar); *viguela* (gitaar).

Transcriptie

¹Madrid, le 9e septembre 1678.

On est plus content icy de Son Altesse que non pas de la paix, et si, comme je pense vous l'estez, de tous les deux, je vous félicite, Monsieur, de la belle matière que vous avez en main pour faire parler une muse qui ne devroit jamais se taire. J'ay veu dans le *Mercure Galant* l'éloge de vostre *Epithalamium*, mais je désespère d'en voir la traduction, que ces grans auteurs avoyent fait espérer au Roy. *Quiças no se havran atrevido, et sapiunt mea quidem sententia*. Car moy-mesme, que vous devez connoistre, Monsieur, après avoir donné assez heureusement dans la pensée de vos trois premiers vers rendus mot pour mot, mon pauvre génie est descendu aussi bas que la postérité de Pompée et *incubuit in spongiam*. Aussi ma vocation présente doit négliger ces sorts de production, et ce ne sera pas peu faire pour vous, que de m'amuser, si je puis, à entendre les vostres.

Aussi devez-vous me rendre compte de la *viguela*, et ne la traiter pas en misérable barbiton, comme vous faites, si vous ne voulez | b | que je croye que *satis laudat, qui tacet*. Mettez-vous bien dans l'esprit, s'il vous plaît, que cette guittarre, toute simple qu'elle est, est un effort de l'art du plus célèbre maistre de Madrid. Et, si vous ne faites pas plus d'honneur à un paquet de gans, qui est allé attendre la paix et un passage à Bilbao, je vous déclare déchu du partage que je vous ay prié d'en faire, et vostre portion *ipso facto* acreue et acquite et devolue aux dénommez en iceluy et c'est ainsy que vous expérimenterez à vos despens que *spreta exotescunt*.

Vertaling

Madrid, 9 september 1678.

Men is hier tevredener over Zijne ²Hoogheid dan over de vrede, en indien, zoals ik vermoed, u het over beiden bent, wens ik u geluk, mijnheer, met het fraaie materiaal dat u in handen hebt, om een muze tot spreken te brengen die nooit zou moeten zwijgen. Ik heb in de *Mercure Galant* een lofredede op uw ³*Epithalamium* gezien, maar ik heb geen hoop dat ik de vertaling ervan zal zien, die deze grote schrijvers beloven aan de koning.

^LMisschien zullen zij zich niet vermetel gedragen, en proeven zij toch mijn oordeel.^L Want ikzelf, die u moet kennen, mijnheer, na mij te hebben begeben in de gedachte aan uw eerste drie verzen, woord voor woord

1. Ontvangsnotitie van Huygens: <R 1 Octobre 1678>.

2. Willem III.

3. *Epithalamium Guilielmi Henrici Arausii et Mariae Eboracensis Regiorum Principum*, Gedichten <<<

weergegeven, mijn arme geest is even diep gezonken als het nageslacht van Pompeï en ^Lis in een spons terechtgekomen.[↓] Daarnaast dient mijn huidige roeping dit soort voortbrensel te verwaarlozen, en het zal u heel wat moeite kosten mij, als ik het kan, te laten vermaken door uw verzen aan te horen.

Tevens moet u mij rekenschap afleggen over de gitaar en deze niet behandelen alsof het een ellendige barbitos is, zoals u doet, wanneer u tenminste niet wil dat ik ga geloven dat ^Lhij die zwijgt al genoeg heeft geprezen.[↓] Realiseert u zich toch alstublieft wel dat deze gitaar, eenvoudig als zij is, een staal is van het kunnen van de beroemdste meester van Madrid. En, als u niet een pakketje met handschoenen, dat is gaan wachten op de vrede en op een inscheping te Bilbao, meer eer zult aandoen, dan verklaar ik u ^Lhierdoor[↓] vervallen van het aandeel dat ik u had verzocht erin te nemen, en uw gedeelte noodzakelijkerwijs aangegroeid, kwijtgescholden en vervallen aan de genoemden in deze, en aldus zult u op u kosten ervaren dat ^Lafgewezen zaken worden vervreemd.[↓]

CONSTANTIJN HUYGENS [DEN HAAG]
AAN URSULA PHILIPOTTA VAN RAESVELD [UTRECHT]
10/20 SEPTEMBER 1678
7093A

Samenvatting: Huygens vraagt Ursula van Raesveld bij de kamerheer van de graaf van Lippe te informeren wat hij denkt van de stukken voor luit die Huygens aan hem heeft gegeven. Hij vraagt of zij kan overbrengen dat hij een bezoek van genoemde kamerheer aan hem zeer op prijs zou stellen.

Over een antwoord van Ursula van Raesveld is niets bekend.

Datering: Het ontwerp geeft eerst 20 september als datum, maar 20 is doorgehaald en veranderd in 10. De laatste datering kan heel goed in Oude Stijl zijn, die in Utrecht nog gangbaar was. Om deze reden kan de brief gedateerd worden op 20 september Nieuwe Stijl. Worp dateert de brief op 10 september Nieuwe Stijl.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, p. 878: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. LXXXVI, p. 76: volledig.

— Worp 6, nr. 7092, pp. 404-405: samenvatting.

Namen: Mejuffrouw Baron; Simon Hendrik van Lippe.

Glossarium: luth (luit); monture (besnaring [van luit]).

Transcriptie

À Mademoiselle d'Amerongen.

10/20 Septembre 78.

Mademoiselle,

Je vous ay veu gouster la main et la manière du valet de chambre de Monsieur le Comte de la Lippe sur le luth, et cela m'a porté à luy laisser copier quelques bagatelles de ma façon, me promettant qu'il pourroit les toucher mieux que leur auteur, et, peut estre, avoir l'honneur de vous en entretenir. Je ne connois personne dans Utrecht à qui je puisse m'informer si cela est arrivé et comment il s'en démesle. Son nom mesme m'est inconnu. Ayez, je vous supplie, Mademoiselle, la bonté de souffrir que je vous en importune. Je ne prétens pas que vous en mettiez la main sur la papier. Vous n'aurez, s'il vous plaist, qu'à luy ordonner de m'en escrire quelque mot, ou bien, s'il a occasion de passer icy, de m'en venir faire rapport, et mesme de me faire entendre comment il m'exécute. Nous pourrions si bien nous entendre que je luy ferois autre largesse de mes productions; au moins, Mademoiselle, si je pouvoy sçavoir que le stile ne vous en déplust point. Tout calomniateur que vous m'avez voulu croire de vostre excellent luth (je ne le fus jamais que de sa monture), j'ose encor espérer ceste grace de vostre extrême douceur et discrétion exemplaire et me dire ensuite de grand cœur, etc.

Si j'eusse cru la Baron en ville, je me fusse bien abstenu de ceste impudence icy. Mais de longtemps nous n'en avons ouy parler.

Vertaling

Aan mejuffrouw van Amerongen.

10/20 september 1678.

Mejuffrouw,

Ik heb uw waardering gezien voor de kundigheid en de speelwijze van de kamerheer van mijnheer de graaf [Simon Hendrik] van Lippe op de luit, en dat heeft mij ertoe aangezet enige kleinigheden van eigen hand voor

hem te laten kopiëren, mijzelf voorhoudend dat hij ze beter zou kunnen uitvoeren dan de componist, en wellicht de eer zou hebben u ermee te mogen onderhouden. Ik ken niemand in Utrecht bij wie ik kan informeren of dat is gebeurd en hoe hij zich hieruit redt. Ik weet zelfs zijn naam niet. Weest u toch zo goed, mejuffrouw, zo is mijn verzoek, toe te staan dat ik u hiermee lastig val. Ik wil niet zover gaan dat u een brief moet gaan schrijven. U zult niets anders hoeven doen, alstublieft, dan hem opdracht te geven mij een enkel woordje te schrijven, of, wanneer hij gelegenheid heeft hier langs te komen, mij verslag te komen uitbrengen, en mij daarbij nog te laten horen hoe hij mijn stukken uitvoert. Wellicht kunnen wij het zo goed met elkaar vinden dat ik andermaal vrijgevig zal zijn met mijn eigen maaksels; ten minste, mejuffrouw, als ik erachter kon komen dat de stijl u niet mishaagde. Als grote lasteraar van uw voortreffelijke luit, zoals u mij heeft willen doen geloven te zijn (dat was ik nooit behalve waar het over de besnaring ging), waag ik het nog te hopen op deze gunst van uw buitengewone zachtmoedigheid en voorbeeldige bescheidenheid alsook dat u mij in het vervolg grootmoedig zult willen noemen, enz.

Als ik had gemeend dat mejuffrouw Baron in de stad was, had ik mij niet aan deze onbeleefdheid gewaagd, maar wij hebben lang niet over haar horen spreken.

[SUSANNA HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN HAAR BROER CHRISTIAAN HUYGENS (PARIJS)
10 NOVEMBER 1678
7093B

Door Van Dorp aan Christiaan gebracht, tegelijk met een brief van Huygens aan zijn zoon Christiaan (verloren).

Samenvatting: Susanna schrijft Christiaan over allerlei familieleden en kennissen. Daarbij spreekt ze ook over de sterfgevallen in de familie Duarte.

Susanna Huygens schreef opnieuw op 15 december 1678 (OC 8, nr. 2153, pp. 135-137).

Primaire bron: Amsterdam, Univ. Bibl., Hs. 27, omslag Ax, nr. 8: brief (dubbelvel met ingevouwen enkelvel, 18x23cm, acbd | -, ef; autograaf).

Vroegere uitgave: OC 8, nr. 2147, pp. 119-122: volledig.

Namen: Cornelis van Aerssen (heer van Triangel); Hendrik van Baerle; Jan van Baerle; Maria van Baerle; Jacob Boreel; Constantia Boudaen; familie Buysero; Francisca Duarte; Diego Duarte; Leonora Duarte; Jan Baptist van Fornenburg; Charles Godin; Haucourt; Geertruida Hooft; Geertruida Huygens; Van Leeuwen; Emanuel de Lira; Maria Elisabeth Musch; Willem Adrianus van Nassau Odijk; Van der Nat; Maerten Pauw; Maria Magdalena Pergens; Henriëtte van Sommelsdijk [?]; Jan Teding van Berkhout (heer van Sliedrecht); Willem III; David Zuerius; François de Zoete van Lake van Villiers, heer van Potshoek.

Plaatsen: Amsterdam; Antwerpen; Frankrijk; Gent; Nijenrode; Rijswijk; Spanje; Zweden.

Glossarium: musique (muziek).

Transcriptie

À Monsieur

Monsieur Huijgens de Zuijlichem,

demeurant à la Rue Vivienne,
à la Bibliothèque du Roy,
à Paris.

À La Haye, le 10 Novembre 1678.

Plusieurs petits empeschemens ont etté cause la sepmaine passée, que je ne vous ay point escrit, quoyque c'estoit mon intention, pour vous donner de différentes nouvelles des mariez et de morts. Je ne doute point, ou mon père vous aura dit celle de la mort de nostre bonne desmoiselle Francisca Duarte. J'en ay etté extrêmement surprise, ayant ouy parler de sa sœur ainée, comme si elle estoit à l'extrémité et ne scaschant rien de la maladie de cette bonne fille; aussy n'a elle duré que peu de jours. Son frère ainé, qui m'a donné nouvelle de la mort de cette chère sœur, qu'il avoit en vénération, comme vous sçavez, me mende en mesme temps, que ses deux autres sœurs estoyent malades à l'extrémité, mais depuis ce temps je n'en ay rien appris. Cependant je regrette bien la chère *Juffrouw* Francisca: elle m'a tousjours tesmoigné beaucoup d'amitié. Adieu, ¹astheur la musique dans cette maison. L'on dit que dans huit sepmaine de temps, il y a eu plus de quinze mille morts dans la ville d'Anvers, et cependant les fièvres ne passent point pour contaigeuses, mais l'infection en est assé grande, me semble, puisqu'elle emporte des |c| familles entières. Il y a des couvents de religieuses là, où le nombre de quatre vingt est venu jusques à huit. Icy à La Haye jusques à présent les malades n'y sont pas en si grand nombre, graces à Dieu, mais dans nos villes voisines et surtout à Amsterdam il y a fait assé chaud.

1. Samentrekking van 'à cette heure'.

Vous sçavez, je croy, que nous avons perdu aussy l'ainé de nos cousins van Baerlen. Son frère, qui a etté en Suède, et sa sœur, la veuve du Consul, sont encore malade aussy, et leur petit oncle Godijn est mort aussy depuis peu, qui leur a laissé beau bien. Graces à Dieu icy à La Haye personne de nos proches se portte mal, si ce n'est ma mère, qui se plaint quelque fois de ses oppressions, mais cela va et vient, comme à l'ordinaire.

La belle d'Amsterdam est encore à Nienroode à ce que j'entens. Elle a quelque fois une attaque de fièvre encore. On luy avoit ordonné un remède assé singulier, à ce que je suis informé. C'est qu'il falloit luy frotter sur le ventre *met olie van olijven en met salie*. Pour quel accident, je n'en sçay rien, mais il me semble qu'un semblable remède seroit capable de faire passer l'amour à ces plus-amoureux.

Mais parlons astheure plustost des mariages qui ce sont faits et qui ce feront. Dimanche passé Monsieur de Potshoek et Mademoiselle Henriëtte | b | de Sommersdijck se sont mariez sans aucunc cérémonie à Rijswijck, et revenant de là ils sont allé jouer chez Monsieur de Lira, Ambassadeur d'Espagne, et y soupèrent sans dire mot de ce qu'ils estoient mariez, mais en se retirant de là le soir, la demoiselle dit qu'elle alloit se coucher avec Monsieur de Potshoek. La maison de Buseroy, qu'il avoit aschetté incontinent après la mort de son père, est astheure plus belle que jamais, ettant orné de quantité de beaux meubles tant de Madame de Vileers que de la présente Dame de Potshoek, qui estoit magnifique dans sa chambre, comme une princesse.

Mardy le fils de Monsieur d'Aspre s'est marié avec la Damoiselle de Hardenbroeck, que vous connoissez. Ce mariage aura besoing d'un grande bénédiction, car toute les qualitez acquises à un bon mariage ne s'y trouvent pas, mais ce qui est le pire c'est que ce jeune Baron, tout jeune qu'il est, a la réputation d'estre desbauché autant qu'on le peut estre, et la Dame son espouse, ou astheure sa femme, a environ douze ou treize années plus que luy. C'est un mariage fait extrêmement à la haste, pour luy destourner d'une intrigue ou engagement, que ce gentilhomme avoit, sans le sceu de ses parens, avec une Dame van der Nat, une veuve et une grande putain. Madeame d'Aspre est plus amoureuse, dit-on, de sa belle fille que son fils-mesme.

Un mariage qui se fera encore c'est de la fille du Receveur Général d'Hollande Pauw avec un certain Monsieur de Triangel; de son nom il est Aerssen. On luy a sceu faire avoir la charge de resceveur de son beau père futur | d | par la direction de personnes de crédit, qui s'y ont voulu meller avec grand empressement, car l'on ne songa à rien moins que de jamais voir ce Monsieur de Triangel Resceveur d'Hollande, qui est une charge si inportante. | d |

Qui se marie ou non, le feu ne se mest point parmi nostre parentage, ils demeurent comme ils sont. *Die in de Houtstraet denck ick, sullen soo oock met der tijd uytsterven sonder comparatie als die familie te Antwerpen*, mais jusques à présent elles sont toutes en une parfaite santé.

Je ne scay ce qu'il arivera encore de l'assiduité de nostre pauvre Slijdrecht chez la Dame dans le Wagestraet. Ses parens à luy en sont furieusement en peine. J'ay rencontré avant hyer la ditte Dame chez Mademoiselle d'Haucourt, si brillante et si parée, comme si elle avoit etté ajusté pour monter au théâtre. Elle avoit une cimare et une juppe de taffetas, couleur de citron, toute chamarée avec des dentelles d'argent, du haut jusques embas, et une si grande profusion de ruban à sa garnitures et des pièreries avec cela, qu'elle ressembloit bien plus à une commédienne qu'à une veuve de son age. Elle me demenda de vos nouvelles et me dit que son dessein estoit de retourner à Paris vers le printemps.

Nichje est allé rendre une visite à sa mère pour avoir de l'argent.

Nous avons icy le divertissement de la Comédie Flamende depuis que la Duchesse de Jorc et de Mommouth et la petite princesse de Jorc ont etté icy. Sans cela Jan Batist auroit eu de la peine à obtenir permission, car nos ministres crient plus haut contre la commédie que contre les plus grans peschez du monde. La bande est assé bonne. Il y a deux ou trois bons acteurs, outre Jean Batist et trois filles, qu'il a fort bien aussy. On nous a fait espérer des Commédiens François. Le temps nous apprend ce qui en sera.

J'ay oublié de vous parler du mariage considérable de Treureman van der Does, qui a sceu obtenir les bonne[s] grâces d'une Desmoiselle Popta d'Amster-| e | -dam. Autrefois elle estoit sur le point de se marier avec Monsieur de More. L'on dit qu'elle est laide autent qu'on le peut estre, mais qu'elle a de l'esprit et un fort beau trait de visage. Se sont trois tonne d'or qu'elle possède pour le moins, de sorte que cette fortune est meilleure pour ce galant que de sa Dame coquette, de laquelle il est délivré si heureusement depuis six mois.

Me-voilà donc en repos, touchant le thé que j'avois adressé depuis si longtemps à Madame Caron. C'est un bonheur qu'il ²s'est si bien conservé, car vous dittes qu'elle le trouve bon, mais je vous prie de luy faire mes très-humbles baisemains et de la demander si elle désire encore du thé. Il y en a de tout fraîchement arivé des Indes et qui est très-excellent et a bien meilleur marché, sans qu'on la pouroit envoyer astheur sans tant de fasson.

Nostre cousyn Dorp est party avec Monsieur d'Odijs, Son Altesse l'ayant ordonné ainssy qu'il feroit ce voyage avec; non pas en qualité de Gentilhomme de l'Ambassadeur, mais comme Gentilhomme de Son Altesse, luy ayant, en sortant de Page, assuré de cette place, et il luy a donné aussy une cornette d'une des compagnies des Gardes, de sorte qu'il a tout le contentement imaginable. Il vous apportera une lettre de mon père, je croy, et de moy aussy, qu'il m'a fort demandé. J'espère que vous luy donnerez de l'adresse où vous pourez.

Adieu mon cher frère. Toutte la famille et tous vos bons amis et amies vous saluent très-humblement. Madame Brasser est tousjours du | f | nombre et le cousyn de Leeuwen me l'a recommandé, une fois pour toutes, il a transporté son ménage. Adieu. J'espère que vous vous portez bien.

Monsieur Boreel, qui est un des Ambassadeurs pour la France, a été dangereusement malade, mais il a pris congé astheure des Estats et partira au premier jour. Monsieur d'Odyck prend son chemin par Gent.

Vertaling

Aan de heer Huygens van Zuilichem,

woonachtig in de *Rue Vivienne*,
bij de Koninklijke Bibliotheek,
te Parijs.

Den Haag, 10 november 1678.

Verschillende kleine bezigheden hebben me vorige week verhinderd u te schrijven, hoewel dat wel mijn bedoeling was, om u verschillende berichten over huwelijken en sterfgevallen door te geven. Ik twijfel er niet aan dat mijn vader het bericht van de dood van onze juffrouw Francisca Duarte u al heeft doorgegeven. Ik was er volledig door verrast, nadat ik had horen spreken over haar oudste ³zuster, hoe ernstig ziek die was, terwijl ik niets wist van het ziekbed van deze lieve juffrouw, dat overigens maar enkele dagen geduurd heeft. Haar oudste ⁴broer die me de tijding van het overlijden van deze dierbare zuster bracht, die hij hoog achtte, zoals u weet, vertelde me tegelijk dat zijn twee andere ⁵zusters ernstig ziek waren, maar sindsdien heb ik er niets meer over gehoord. Inmiddels treur ik nog steeds om de dierbare [juffrouw Francisca], zij is voor mij altijd een trouwe vriendin geweest. Vaarwel nu dan tot de muziek in dat huis. Men zegt dat er in acht weken tijd meer dan vijftienduizend mensen in Antwerpen overleden zijn, en dat ondertussen de koorts niet besmettelijk worden geacht, maar de ansteekelijkheid ervan is zeer groot, lijkt mij, omdat zij hele gezinnen wegneemt. Er zijn daar nonnenkloosters, waar het aantal [nonnen] van tachtig is teruggelopen naar acht. Hier in Den Haag is het aantal zieken niet zo groot, Goddank, maar in de naburige steden en vooral in Amsterdam gaat hij fel tekeer.

U weet, naar ik meen, dat ons ook de oudste [Jan van Baerle] van onze neven Van Baerle is ontvallen. Zijn broer [Hendrik van Baerle], die in Zweden is geweest, en zijn zuster [Maria van Baerle], de weduwe van de consul, zijn ook nog steeds ziek, en eveneens is onlangs hun oompje [Charles] Godin overleden, die hun een

2. <c'est>; OC: <c'est>.

3. Leonora Duarte.

4. Diego Duarte.

5. Isabella en Catarina Duarte.

flinke erfenis heeft nagelaten. Gode zij dank is hier in Den Haag niemand van onze naaste verwanten ziek, behalve dan mijn [schoon-]moeder [Geertruida Huygens], die af en toe klaagt over benauwdheid, maar dat komt en gaat weer, zoals gewoonlijk.

De schone Amsterdamse [Maria Magdalena Pergens] is naar ik hoor nog in Nijenrode. Zij heeft af en toe nog een koortsaanval. Men heeft haar, naar ik heb vernomen, een zeer merkwaardige kuur voorgeschreven. Men moest namelijk haar buik inwrijven ^Lmet olijfolie met salie^L. Voor welke kwaal dit moet dienen weet ik niet, maar het lijkt me dat een dergelijke remedie in staat is zelfs de meest verliefden van hun verliefdheid af te helpen.

Maar laten we het nu hebben over de huwelijken die zijn gesloten en die zullen worden gesloten. Afgelopen zondag zijn de heer François de Zoete van Lake van Villiers, [heer] van Potshoek en juffrouw Henriëtte [van Aerssen, vrouwe] van Sommelsdijk zonder enig ceremonieel in Rijswijk met elkaar getrouwd, en, daarvan terugkerend zijn ze spelletjes gaan doen bij de heer [Emanuel ?] de Lira, de ambassadeur van Spanje, en soupeerden daar zonder er ook maar iets over te zeggen dat ze [net] waren getrouwd, maar toen ze 's avonds daarvandaan vertrokken zei de jongedame dat zij met de heer van Potshoek zou gaan slapen. Het huis van [de familie?] Buysero dat hij direkt na de dood van zijn vader heeft gekocht, staat er momenteel mooier bij dan ooit, rijkelijk gesierd door fraaie meubelen, zowel van mevrouw Villiers als van de huidige mevrouw van Potshoek, die een prachtige kamer heeft, als ware zij een prinses.

Dinsdag is de ⁶zoon van de heer van Asperen getrouwd met mejuffrouw [Jacoba Margaretha] van Hardenbroeck, die u kent. Dit huwelijk zal heel wat zegen kunnen gebruiken, want alle eigenschappen die nodig zijn voor een goed huwelijk ontbreken daar, maar wat echt het ergste is, is dat deze jonge baron, zo jong als hij is, de naam heeft zo losbandig te zijn als mogelijk is, en dat zijn verloofde, nu dus zijn echtgenote, ongeveer twaalf of dertien jaar ouder is dan hij. Het huwelijk is uiterst gehaast tot stand gekomen, om hem onder een intrige of een verbintenis met een zekere juffrouw van der Nat, een weduwe en een grote slet, die deze man was aangegaan zonder dat zijn ouders er iets van wisten, uit te laten komen. Mevrouw van Asperen is naar men zegt nog verliefder op haar schoondochter dan haar zoon zelf.

Een huwelijk dat eveneens op stapel staat is dat van de dochter van de Algemene Ontvanger van Holland [Maerten] Pauw met een zekere [heer Cornelis van Aerssen] heer van Triangel, van naam is hij een [Van] Aerssen. Men is erin geslaagd hem het ontvangerschap van zijn aanstaande schoonvader op te dragen op aanwijzing van verschillende betrouwbare heren, die zich daarin zeer nadrukkelijk hebben willen mengen, want men droomde van niets minder dan ooit deze heer van Triangel te zien aangesteld als Ontvanger van Holland, hetgeen een zeer belangrijke functie is.

Wie er ook wel of niet trouwen, deze passie heeft nog geen voet aan de grond bij onze naaste verwanten, die houden hun huidige status aan. ^LDie [familie] in de Houtstraat zal denk ik mettertijd ook wel helemaal uitsterven, net zoals de Antwerpse familie^L [Duarte], maar momenteel verkeren ze allemaal nog in goede gezondheid.

Ik weet niet wat er nog zal gaan gebeuren met de opdringerigheid van onze arme [heer Jan Teding van Berkhout, heer van] Sliedrecht jegens de dame [Maria Elisabeth Musch] in de Wagenstraat. Zijn ouders hebben er veel zorgen over. Ik kwam genoemde dame eergisteren tegen bij mejuffrouw Haucourt, met zoveel glitter en zorg opgedirkt alsof ze zich had klaargemaakt om het toneel op te gaan. Zij had een “cimore” en een tafzijden jurk, in citroen[gele] kleur, helemaal afgezet met zilverbrokaat, van boven tot onder, en met zoveel linten in de versiering en juwelen daarbij, dat ze eerder op een toneelspeelster dan op een weduwe van haar leeftijd leek. Ze vroeg mij om nieuwtjes over u en zei mij dat ze van plan was tegen de lente naar Parijs terug te keren.

Nichtje heeft haar moeder bezocht om om geld te vragen.

Wij hebben hier het vertier van het Nederlandse theater sinds de hertoginnen van York en Mommouth en de kleine prinses van York hier zijn geweest. Zonder dat zou Jan Baptist [van Fornenburg] moeite hebben gehad om toestemming te krijgen, want onze dominees gaan feller tekeer tegen het toneel dan tegen de grootste zonden der wereld. Het gezelschap is tamelijk goed. Er zijn twee of drie goede spelers, naast Jan Baptist en

6. Philip Jacob baron van den Boetzelaer, heer van Asperen.

drie meisjes, die ook heel goed zijn. Men heeft ons hier laten hopen op Frans theater. De tijd zal leren wat daarvan terecht zal komen.

Ik heb vergeten u te vertellen over het belangrijke huwelijk van Treureman van der Does, die de gunsten van een mejuffrouw Popta uit Amsterdam heeft weten te verwerven. Vroeger heeft zij nog op het punt gestaan te trouwen met de heer De More. Men zegt dat zij zo lelijk is als maar kan, maar dat ze geestig is en een aardige oogopslag heeft. Zij bezit tenminste drie ton aan goud, zodat dit fortuin beter is voor deze galante heer dan voor zijn kokette dame, van wie hij sinds zes maanden zo gelukkig is verlost.

Nu zit ik dan even rustig, drinkend van de [zelfde] thee die ik alweer zolang geleden had gestuurd naar mevrouw [Constantia] Caron [geboren Boudaen]. Het is mooi dat deze zo lang goed is gebleven, want u zei dat zij ze goed vond, maar ik vraag u haar mijn nederige groeten over te brengen en haar te vragen of zij nog meer thee wil hebben. Er is juist geheel verse thee aangekomen uit Indië die heel goed is en veel goedkoper, zonder dat men die nu zonder meer zou kunnen opzenden.

Onze neef [Van] Dorp is met de [heer Willem Adrianus van Nassau] heer van Odijk vertrokken, nadat Zijne Hoogheid [Willem III] hem aldus had verordonneerd op deze reis mee te gaan, niet in de hoedanigheid van edelman van de gezant, maar als edelman van Zijne Hoogheid, nadat hij hem, na page te zijn geweest, van deze plaats had verzekerd, en hij gaf hem eveneens een cornet van een van de compagnieën van de wacht mee, zodat hij alle denkbare redenen tot tevredenheid had. Hij zal voor u een brief van mijn vader meebrengen, naar ik meen, en ook mijn brief, waarom hij mij nadrukkelijk heeft verzocht. Ik hoop dat u hem zult introduceren waar u kunt.

Vaarwijl mijn lieve broer, de hele familie en al uw goede vrienden en vriendinnen groeten u nederig. Mevrouw [Geertruida] Brasser [geboren Hooft] is nog steeds daarbij, en neef van Leeuwen heeft mij haar aanbevolen. Hij heeft eens en voor altijd zijn huishouding verplaatst. Vaarwel, ik hoop dat u gezond bent.

De heer [Jacob] Boreel, die een van de ambassadeurs in Frankrijk is, is ernstig ziek geweest, maar hij heeft nu afscheid genomen van de Staten en zal eerstdaags vertrekken. De heer van Odijk reist via Gent.
